

**ArcheoPro Archeologisch rapport
Nr 905**

**Baarlo, Kasteel de Berckt
Gemeente Maasbree**

Bestemmingsplan
Multifunctioneel
Landgoed De Berckt

Bijlage 1

Bureauonderzoek

Versie 22-02-2009

(Zonder opmerkingen zal deze versie na 3 maanden als definitief rapport worden opgeleverd)

Rob Paulussen
Joep Orbons

februari 2009

ArcheoPro

ArcheoPro Archeologisch rapport Nr 905

Baarlo, Kasteel de Berckt Gemeente Maasbree

Bureauonderzoek

Versie 22-02-2009

(Zonder opmerkingen zal deze versie na 3 maanden
als definitief rapport worden opgeleverd)

Colofon

Opdrachtgever: Kasteel de Berckt, De Berckt 1, 5991PD Baarlo
Status: versie 22-02-2009

Projectcode : 09-005-S Baarlo, Kasteel de Berckt
Bestandsnaam : ArcheoPro, Baarlo, Kasteel de Berckt, 2009 02 22
Opgesteld conform KNA 3.1
Archis onderzoeksmelding (CIS nummer): 33.161
Bevoegd gezag: Gemeente Maasbree
Opslagplaats documentatie: Provincie Limburg

Auteur: Rob Paulussen, Joep Orbons
Projectleider : Rob Paulussen
Projectmedewerkers: nvt.
Onderaannemers: nvt
Autorisatie: Drs. R.P. Exaltus; senior-archeoloog

ISSN : 1569-7363

Uitgegeven door Souterrains, Partner of ArcheoPro
© Copyright 2008 Souterrains, Maastricht

Souterrains, Partner of ArcheoPro

Holdaal 6
NL 6228 GH Maastricht
Nederland
Tel : 0(0 31) 43 3672586
Fax: 0(0 31) 43 3672585
Mobiel: 0(0-31) 6-15 071 366

BTW: NL.1575.24.541.B01
e-mail: j.orbons@souterrains.nl
www.souterrains.nl

Kamer van Koophandel Zuid Limburg: 14066883
Postbank: 8980640
IBAN: NL29PSTB0008980640 BIC/ Swift: PSTBN L21

Inhoudsopgave:

Samenvatting.....	4
1 Inleiding.....	5
1.1 Algemeen.....	5
1.2 Locatiegegevens.....	5
1.3 Onderzoek.....	5
2 Bureauonderzoek.....	7
2.1 Methode en bronnen.....	7
2.2 Geo(morfo)logie en bodem.....	8
2.3 Archeologie.....	14
2.4 Informatie amateurarcheologen.....	16
2.5 Historie.....	18
2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel.....	28
3 Conclusies en aanbevelingen (selectieadvies).....	30
Verklarende woordenlijst.....	32
Archeologische tijdschaal.....	32
Bronnen.....	32
Literatuur.....	33

Samenvatting

Tussen 27 januari en 13 februari is door ArcheoPro een Bureauonderzoek (BO) uitgevoerd op een complex van meerdere terreinen aan de Berckt te Baarlo. Hiertoe behoort het historische kasteelterrein van kasteel de Berckt.

Het archeologisch onderzoek betrof een bureaustudie. Een bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van de beschikbare informatie te komen tot een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel met advies voor eventueel veldonderzoek om het verwachtingsmodel te toetsen.

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een deels hoge, deels middelhoge en deels lage verwachting voor wat betreft de aanwezigheid van archeologische resten daterend vanaf het laat-paleolithicum tot en met de nieuwe tijd.

Het huidige “kasteel de Berckt” heeft nooit een verdedigingsfunctie gekend. Het was oorspronkelijk een middeleeuwse (omgrachte) boerderij (leenhof) die rond 1500 is gesplitst in twee aparte hoven, de Kleine en de Grote Berckt genaamd. De Grote Berckt lag op de plaats van de huidige binnenplaats. Beide waren waarschijnlijk zogenaamde hallenboerderijen. In 1699 zijn deze beide hoven verplaatst en is ter plaatse het adellijk landhuis gebouwd. De Grote Berckt is naar het oosten verplaatst en bevond zich tot begin 19^e eeuw in de huidige tuin van het kasteel. De Kleine Berckt is verplaatst naar waar nu de hoeve Bongers ligt, zuidelijk van het huidige poortgebouw buiten het plangebied. Het huidige poortgebouw van kasteel de Berckt dateert uit de 18^e eeuw. Ter plaatse van de huidige binnenplaats stond nog tot na 1897 een deel van het adellijk landhuis dat de beide zijvleugels verbond. Ter plaatse van de westelijke randzone van het plangebied kunnen restanten van (jacht)kampementen uit de steentijd en/of ovens voorkomen.

Langs de terrasrand ter hoogte van het sportveld en de aanliggende akker kunnen randcomplexen zoals afvaldumps en resten van aan water gerelateerde activiteiten behorend bij een eventuele prehistorische nederzetting op het aangrenzende terras voorkomen.

Op het hoger gelegen oostelijke terreindeel worden resten van nederzettingen en bijbehorende verschijnselen uit alle periode verwacht. Binnen het kasteelterrein is de behoudenswaardigheid van resten uit het laat-paleolithicum tot en met vroege middeleeuwen door (post)middeleeuwse bodemverstoring mogelijk sterk aangetast.

Aanbevolen wordt om ingeval van bodemverstorende activiteiten op die delen van het plangebied waarvoor een middelhoge of hoge verwachting geldt, een archeologisch vooronderzoek uit voeren in de vorm van een (verkennend/karterend) booronderzoek, proefsleuven en/of een geofysisch onderzoek. Met name voor het (kosten)efficiënt opsporen van ovenresten, grachten of muurresten kan de toepassing van geofysisch onderzoeksmethoden uitkomst bieden.

Voorafgaand aan eventueel vervolgonderzoek dient een plan van aanpak c.q. programma van eisen te worden opgesteld door een daartoe erkend bureau. Vervolgens dient dit te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag.

Indien vooronderzoek niet mogelijk is kan eventueel worden gekozen voor een archeologische begeleiding tijdens de uit te voeren grondwerkzaamheden. Ook hiervoor geldt dat hieraan voorafgaande een programma van eisen dient te worden opgesteld dat moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag.

Met betrekking tot de overige delen van het plangebied is vooralsnog geen veldonderzoek noodzakelijk tenzij de resultaten van de te onderzoeken deelgebieden daar alsnog aanleiding toe geven.

Dit advies is een archeologisch selectieadvies en heeft geen betrekking op de historisch-landschapelijke en bouwhistorische waarde van het plangebied. Het uiteindelijke besluit en dus ook de verplichting tot uitvoeren van dit selectieadvies ligt bij het bevoegde gezag, de gemeente Maasbree.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

- Opdrachtgever: Kasteel de Berckt, De Berckt 1, 5991PD Baarlo
- Geplande ingrepen: Nieuw bestemmingsplan, nieuwbouw zorgenheden en natuurontwikkeling met ontgravingen tot enkele meters onder maaiveld.
- Datum uitvoering veldwerk: 27 januari – 13 februari 2009
- Archis onderzoeksmelding (CIS nummer): 33.161
- Opgesteld conform KNA 3.1.
- Bevoegd gezag: Gemeente Maasbree
- Bewaarplaats vondsten: nvt
- Bewaarplaats documentatie: Provincie Limburg

1.2 Locatiegegevens:

- Provincie: Limburg
- Gemeente: Maasbree
- Plaats: Baarlo
- Toponiem: Kasteel de Berckt
- Globale ligging: kasteelterrein de Berckt en enkele aanliggende (agrarische) percelen ten noorden en ten westen van het kasteelterrein.
- Hoekcoördinaten plangebied:
 - o 205.410 / 373.330
 - o 205.810 / 373.110
 - o 205.540 / 372.680
 - o 205.150 / 372.990
- Oppervlakte plangebied: 22 ha
- Eigendom: particulier (groepsaccommodatie Kasteel de Berckt)
- Rijksmonument: nr. 26527
- Provinciaal monument: nr. 5991PD1
- Grondgebruik: Akker, boomgaard, grasland, grachten en vijvers, tuinen, bebouwing, wegen.
- Hoogteligging: ± 18 m +NAP
- Bepaling locaties: nvt
- Onderzoeksgebied: Cirkel met een straal van één kilometer rond het centrum van het plangebied

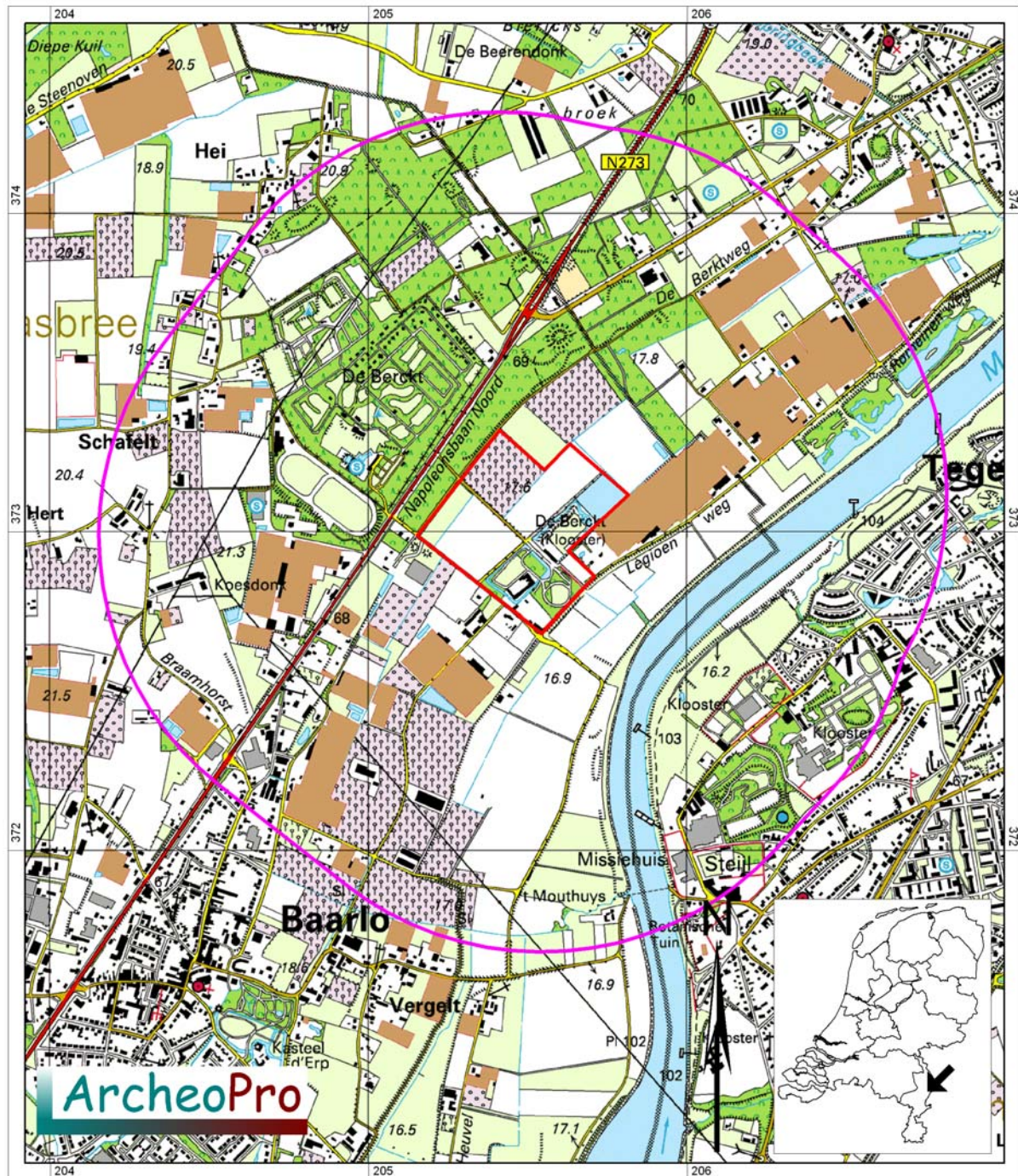
1.3 Onderzoek

Tussen 27 januari en 13 februari is door ArcheoPro een Bureauonderzoek (BO) uitgevoerd op een complex van meerdere terreinen aan de Berckt te Baarlo. Hiertoe behoort het historische kasteelterrein van kasteel de Berckt.

Het archeologisch onderzoek betrof een bureaustudie. Een bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van de beschikbare informatie te komen tot een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel met advies voor eventueel veldonderzoek om het verwachtingsmodel te toetsen.

ArcheoPro voert haar onderzoeken uit conform de hiervoor vastgelegde normen en richtlijnen en is door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) vergunning verleend tot het verrichten van bepaalde archeologische werkzaamheden in het kader van het doen van opgravingen, bestaande uit prospectie door middel van booronderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd door R.P.A. Paulussen Bc. (geograaf) en ing. P.J. Orbons (senior vakspecialist)

Figuur 1: De ligging van het plangebied (rood omlijnd) met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode en bronnen

Tijdens het bureauonderzoek wordt door de bestudering van beschikbare bronnen, kennis vergaard omtrent de bodem, geo(morfo)logie en historie van het onderzoeksgebied en de hierin bekende archeologische waarden. Aanvullend op het bureauonderzoek is een terreinverkenning uitgevoerd.

Aan de hand van de resultaten van het bureauonderzoek en de terreinverkenning en het op basis hiervan geformuleerde archeologische verwachtingsmodel kan worden bepaald in hoeverre veldonderzoek noodzakelijk is en zo ja, waar en hoe dit het beste kan worden uitgevoerd.

Hierbij zijn de volgende bronnen geraadpleegd (voor bronvermelding; zie ook literatuurlijst, dit geldt ook voor de kaarten die in de tekst opgenomen zijn):

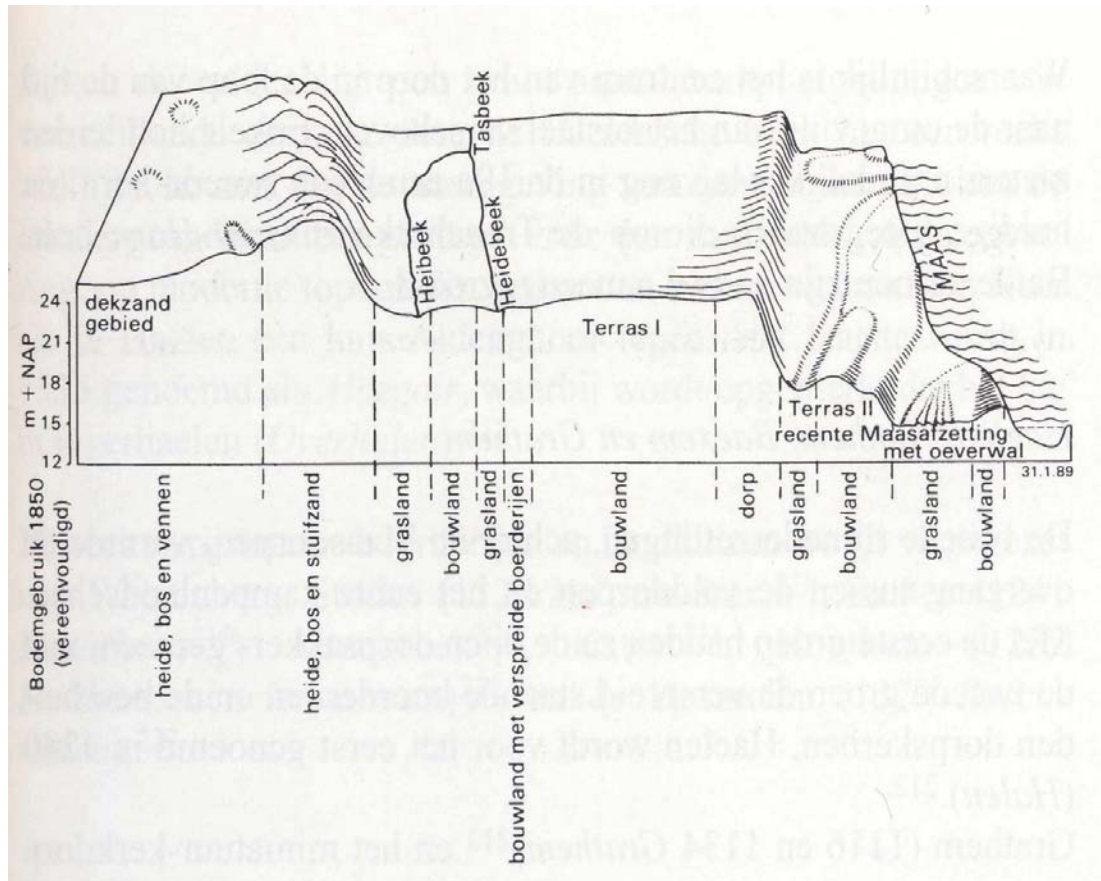
- Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)
- Archeologische MonumentenKaart (AMK)
- ARCHeologisch Informatie Systeem (ARCHIS)
- Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
- Landschappen van Maas en Peel, J. Renes, 1999
- Bodemkaart 1:50.000
- Geomorfologische kaart 1:50.000
- Geologische kaart 1:50.000
- Tranchotkaart 1805
- Rivierenkaart 1850
- Kaart van Adam Blum 1752, RAL, kaartencollectie inv. nr. 617
- Kadastrale minuutplan met aanwijzende tafels, 1830
- Grote historische atlas van Nederland 1:50.000 1838-1857 (Deel 4)
- Grote historische topografische atlas van Nederland, provincie Limburg 1:25.000 1894-1926
- Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965, 1:50.000
- Overig historisch kaartmateriaal

Figuur 2: Luchtfoto met daarop rood omlijnd het onderzoeksgebied.

2.2 Geo(morfo)logie en bodem

Het plangebied ligt op de overgang van het dekzandgebied in het westen naar het huidige Maasdal in het oosten. Het betreft hier een vrij smalle strook die uit dalvlakteterrassen en bijbehorende voormalige stroomgeulen van de Maas bestaat (zie figuur 3). Deze voormalige stroomgeulen van de Maas zijn relatief jong; ze dateren uit de laatste fase van het Weichseliën (15.700-11.755 jaren BP). Door de ligging op de Peelhorst is de huidige, holocene rivierdalbodem van de Maas (figuur 4, legenda-eenheid 2S6) als gevolg van de overheersend verticale erosie in verhouding smal.

Figuur 3: Dwarsdoorsnede van het deel van het Maasterassengebied met bodemgebruik ten zuiden van Baarlo (Renes, 1999)

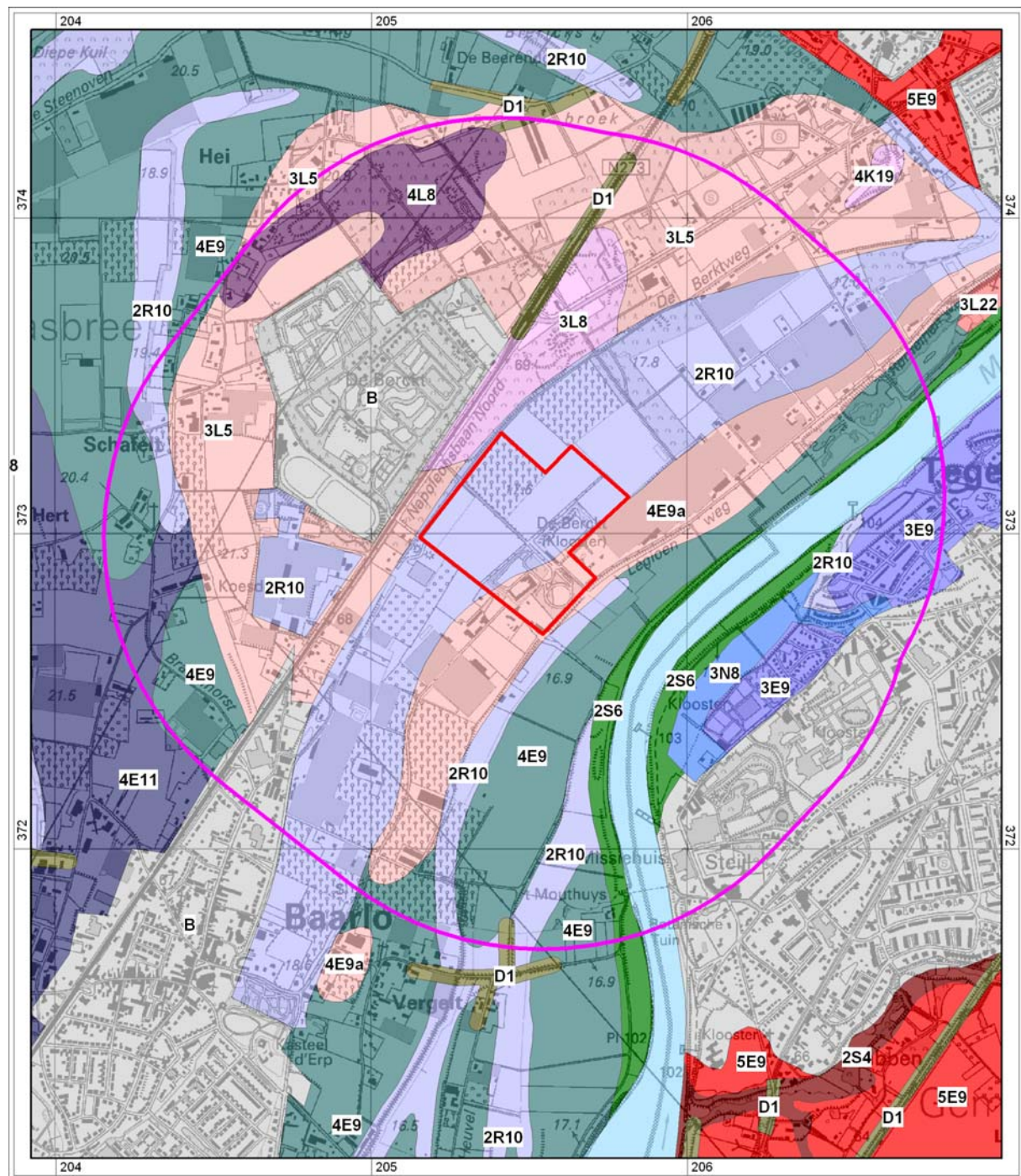
Het plangebied zelf ligt grotendeels in een oude restgeul van de Maas die deel uitmaakt van een laat-glaciaal, vlechtend afwateringsstelsel (figuur 4, legenda-eenheid 2R10). Het kasteelgebouw zelf en de oostelijk hiervan gelegen tuin liggen op een enigszins hooggelegen dalvlakteterras (figuur 4, legenda-eenheid 4E9a). Naast de Legioenweg, ligt tussen het plangebied en de huidige Maas een smalle restgeul (figuur 4, legenda-eenheid 2R10) en een tweede, lager gelegen dalvlakteterras (figuur 4, legenda-eenheid 4E9). Direct ten westen van het plangebied ligt een gebied van dekzandruggeten met lage landduinen (figuur 4, legenda-eenheid 3L5 en 3L8). Doordat dit dekzandgebied volledig is omsloten door meerdere laat-glaciale restgeulen en terrasresten van de Maas, vormt dit als het ware een eiland. De westrand van het plangebied valt samen met de overgang van de oude stroomgeul naar het dekzandeiland.

Op de uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (figuur 6) zijn de laaggelegen, oude stroomgeul van de Maas (geel en groen), het relatief hooggelegen dekzandgebied westelijk hiervan (paarsrood) en de beide terrassen oostelijk van deze geul (rood en donkerblauw) goed herkenbaar. De overgang tussen de oude stroomgeul en het dekzandgebied wordt scherp gemarkeerd door een kleine steilrand (in de plaatselijke volksmond een kleeft genoemd). Vanuit het laagste deel van de oude stroomgeul tot aan de voet van de steilrand loopt het maaiveld geleidelijk omhoog. De laagst gelegen terreindelen (lichtblauw) liggen ten noordoosten van het kasteelterrein. Op de topografische kaart (figuur 26) staat hier een waterpartij aangegeven. Deze blijkt echter niet aanwezig te zijn en heeft ook nooit bestaan (mond. med. De heer Nagels). De hoger gelegen lanen (geel) maar ook de grachten en beeklopen (groen en lichtblauw) zijn goed herkenbaar als duidelijke lijnelementen. De rood-geel gevlekte, zuidwest-noordoost georiënteerde, smalle band die parallel loopt aan één van de lanen, geeft de ligging aan van een opgeworpen grondwal.

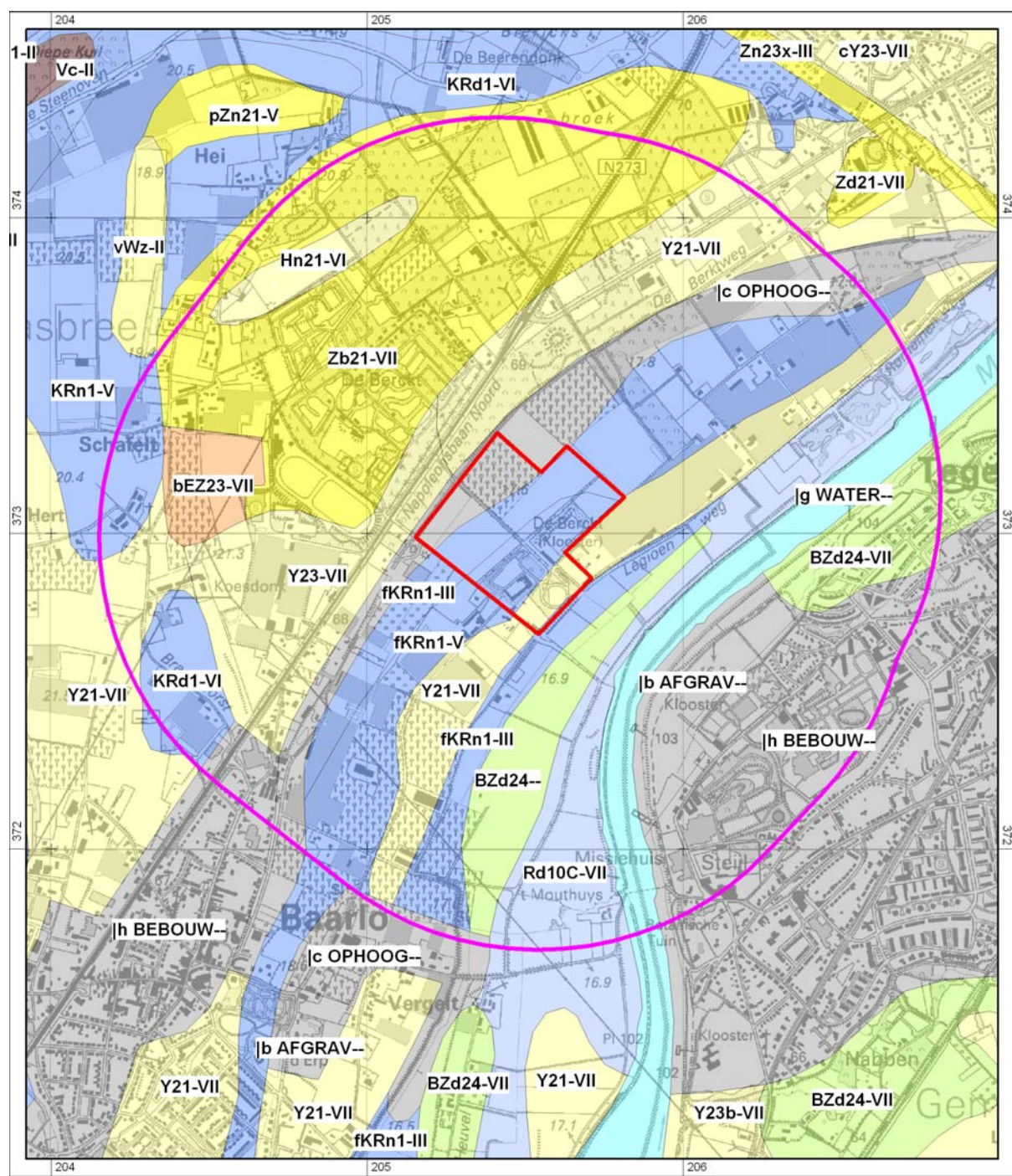
De bodem binnen de op het dalvlakteterras gelegen tuin oostelijk van het kasteelgebouw, bestaat uit holtpodzolgronden die zijn gevormd in leemarm en zwak lemig fijn zand (figuur 5, legenda-eenheid Y21). Deze bodems hebben hier grondwatertrap VII (hoogste grondwaterstand dieper dan 80 cm –mv). Waarschijnlijk ligt hier een laag dekzand. Door graafwerkzaamheden is de bodem hier in de loop der tijd waarschijnlijk in meer of mindere mate verstoord. Centraal in de kasteeltuin ligt een klein dierenparkje met daarbij een vrij grote gegraven laagte.

In de meer kleiige Maasgeulafzettingen die centraal binnen het plangebied liggen, komen poldervaaggronden voor (figuur 5, legenda-eenheid KRn-1) met een laagste grondwatertrap van III (hoogste grondwaterstand ondieper dan 40 cm –mv). De westelijke zone van het plangebied is volgens de bodemkaart opgehoogd. Tijdens een terreinbezoek zijn voor deze ophoging in een dwars op deze locatie gelegen, opgeschoonde slootwand echter geen aanwijzingen gevonden. Ook de leden van de werkgroep de Borch geven aan dat hier voor zover bij hen bekend, geen ophoging heeft plaatsgevonden. Dit in tegenstelling tot in het meer zuidelijk gelegen deel van de oude Maasgeul aan de andere zijde van de weg de Berckt. Deze ophoging langs de westrand van de geul zou overigens wel het geleidelijk oplopen van het maaiveld vanuit het midden van de oude Maasgeul richting de rand van het dekzandgebied verklaren.

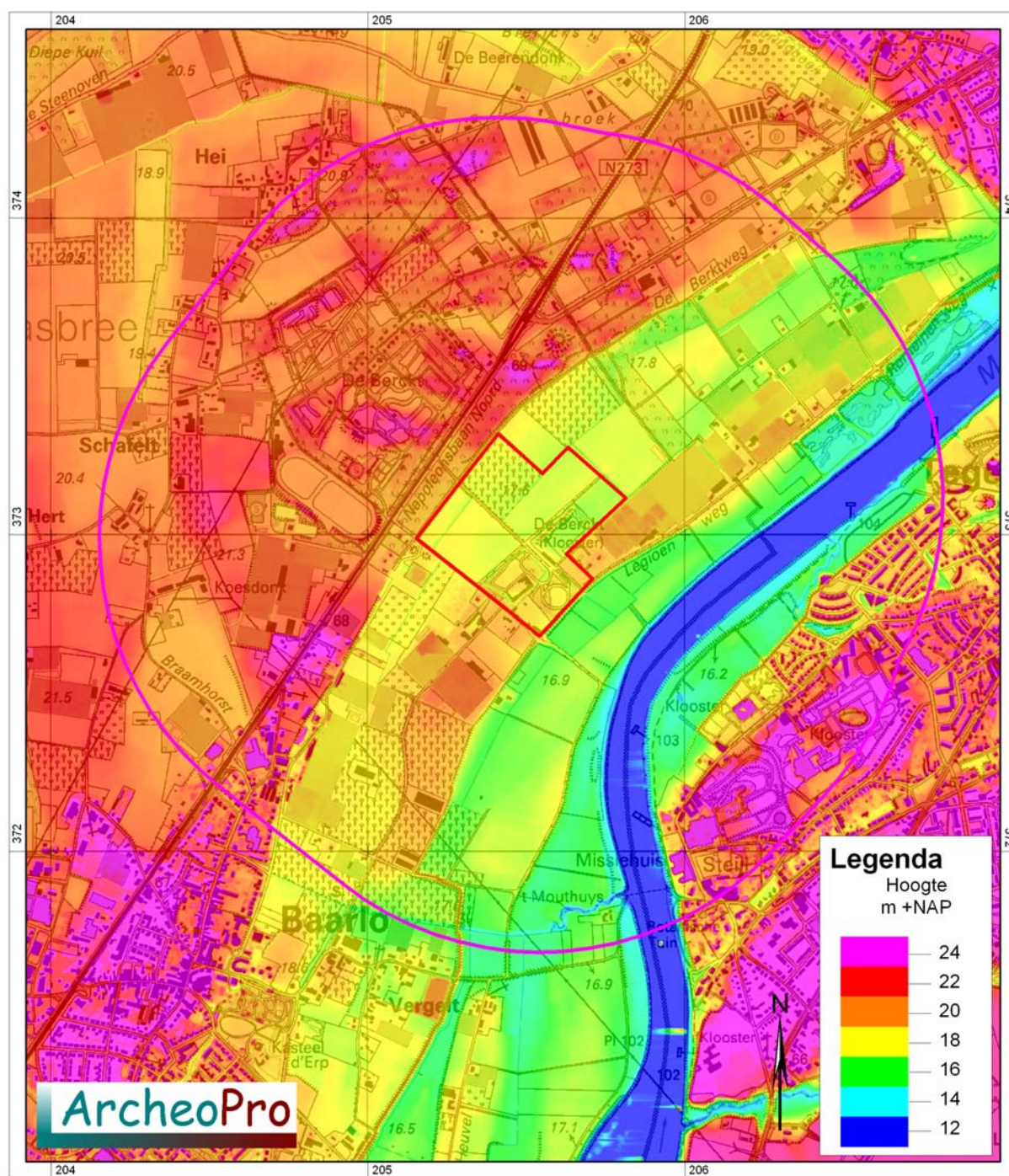
Op 13 februari 2009 is op het westelijk deel van het plangebied een terreinverkenning uitgevoerd. Hierbij zijn langs de dekzandrand, in de op dat moment in het grasland aanwezige molshopen, grote concentraties grove houtskoolfragmenten, ijzeroer en enkele glasachtige slakkenfragmenten gevonden. Als gevolg van een hoge concentratie ijzeroxide heeft de bodem hier een roodbruine kleur. In de bedding van de naastgelegen beek was het uittreden van ijzerhoudend grondwater goed zichtbaar.

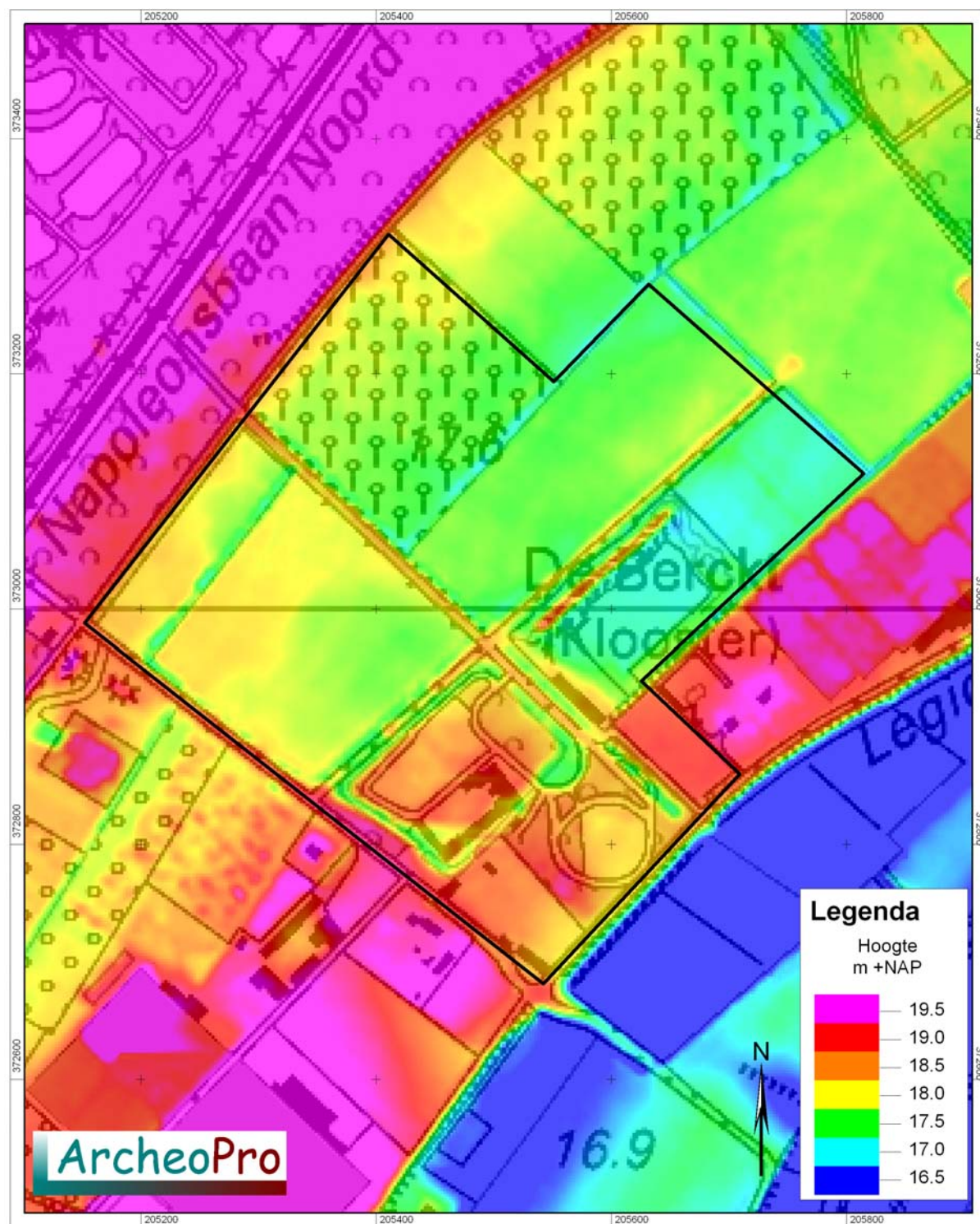
Figuur 4: Uitsnede uit de geomorfologische kaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

Figuur 5: Uitsnede uit de bodemkaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

Figuur 6: Uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

Figuur 7: Uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland met daarin zwart omljnd het plangebied. Detail van het plangebied zelf

2.3 Archeologie

Volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) ligt het westelijk deel van het kasteelterrein (tuin en terrein aan de noordzijde van de ommuring) in een zone met een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Het betreft hier het relatief hooggelegen dalvlakteterras. Het overige, lager gelegen deel van het kasteelterrein en de aanliggende agrarische percelen, liggen in een zone met een lage archeologische trefkans. De westelijke (op de IKAW grijsgekleurde) randzone heeft geen verwachtingswaarde gekregen, waarschijnlijk omdat dit terrein volgens de bodemkaart is opgehoogd.

Binnen het onderzoeksgebied liggen zes eerder onderzochte gebieden. Het eerste hiervan ligt ten noordoosten van het plangebied en is in 2007 door RAAP Archeologisch Adviesbureau onderzocht. Aan de oostzijde van het plangebied liggen drie eerder onderzochte gebieden naast elkaar langs de Maas. Van west naar oost zijn deze onderzocht door: RAAP Archeologisch Adviesbureau (1999), Rijkswaterstaat De Maaswerken (2000) en door RAAP Archeologisch Adviesbureau (1999). De beide RAAP-onderzoeken zijn uitgevoerd op de oevers aan weerszijde van de Maas. Met name de onderzoeken van RAAP op de beide Maasoevers hebben diverse vondsten uit mogelijk alle perioden opgeleverd. De twee laatste onderzoeksgebieden zijn kleinere gebieden binnen het westelijke dekzandgebied, uitgevoerd door Becker en van de Graaf en RAAP.

Binnen het plangebied zelf liggen geen vondstmeldingen of waarnemingen. De meest nabijgelegen vondstmeldingen liggen direct ten oosten van het kasteelterrein op het enigszins lager gelegen terras langs de huidige rivierdalbodem (nrs. 29198, 130736, 130737, 130738, 130739, 130740, 130741, 130744 en 130746). Het betreft vooral vuurstenen werktuigen en afslagen daterend uit de periode paleolithicum tot en met het laat-neolithicum, handgevormd aardewerk uit het neolithicum tot de late ijzertijd, de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen. Vondstmelding 130735 ligt op het iets hoger gesitueerde dalvlakteterras waar ook de tuin van kasteel de Berckt op ligt. Het betreft eveneens vuursteenmateriaal uit het paleolithicum tot laat neolithicum en handgevormd aardewerk uit het neolithicum, de bronstijd of de ijzertijd. De bovengenoemde vondstlocaties beslaan een opmerkelijk breed spectrum aan vondstmateriaal waarvan de dateringen bovendien in veel gevallen onzeker zijn. Op het westelijke dekzandeiland liggen binnen het onderzoeksgebied de volgende drie vondstmeldingen: nummer 29199 (een stenen bijl uit het midden neolithicum tot de midden bronstijd), nummer 215005 (vuursteen uit het mesolithicum en midden neolithicum) en nummer 17535 (niet nader beschreven).

Monumenten en waarnemingen			
Nummer	Coördinaat	Periode	Vondsten
17534	205.699/373.700	Onbekend	Onbekend
17534	205.700/373.700	a) Neolithicum b) Laat neolithicum tot midden bronstijd	a) Een vuurstenen werktuig/ gereedschap b) Een vuurstenen dolk
29198	206.000/373.000	Neolithicum	Een vuurstenen bijl
29199	205.100/373.500	Vroeg neolithicum tot midden bronstijd	Een bijl van zandsteen/kwartsiet
130732	206.150/373.080	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) IJzertijd c) Midden tot laat neolithicum	a) Vuurstenen afslagen, kernen, klingen en een brok vuursteen b) Handgevormd aardewerk c) Vuurstenen afslagen

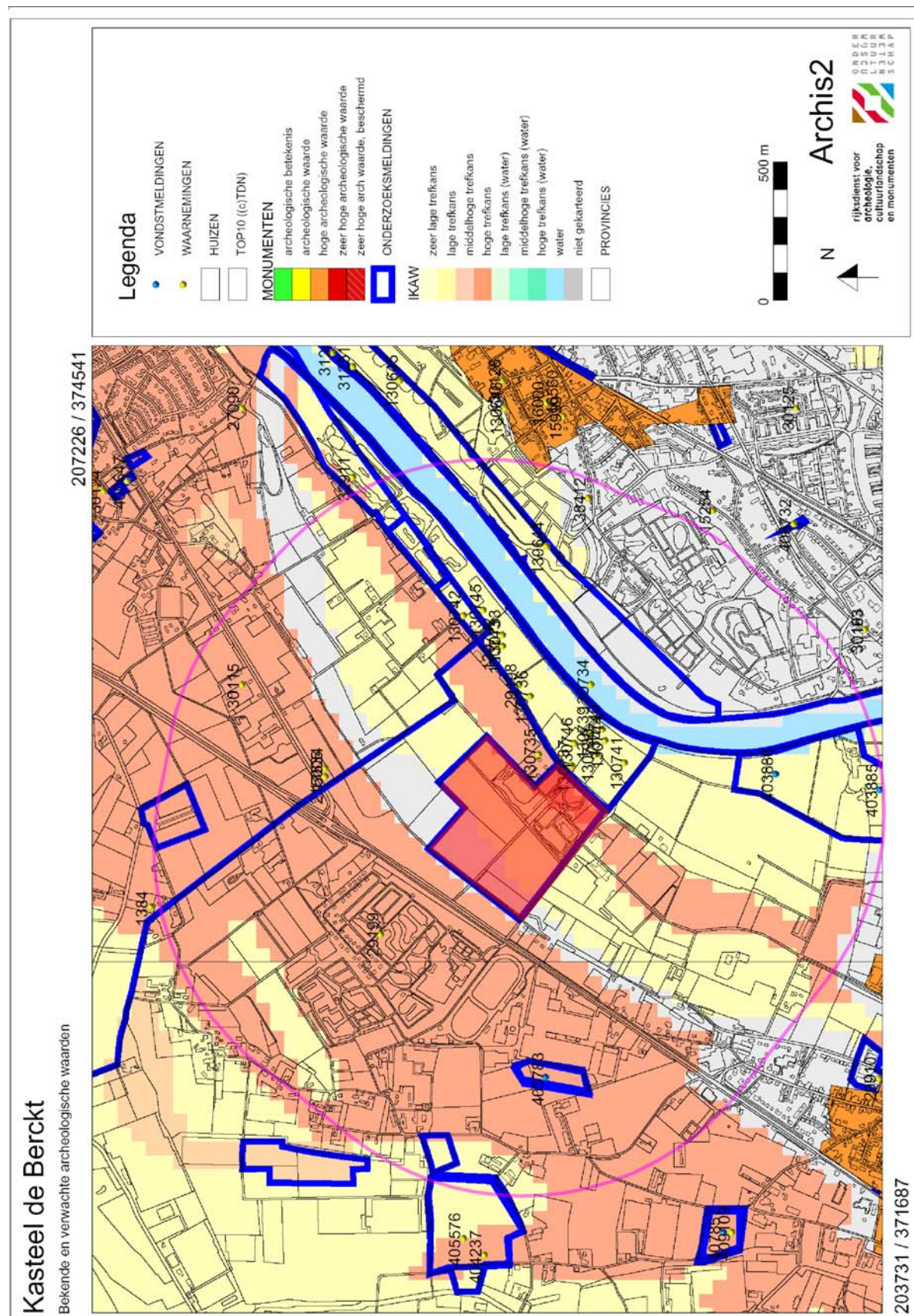
		d) Vroege middeleeuwen	d) Handgevormd aardewerk
130733	206.180/373.060	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Laat mesolithicum tot laat neolithicum c) Midden tot laat neolithicum d) Onbekend	a) Vuurstenen afslagen, klingen en een schrabber b) Een vuurstenen spits c) Een vuurstenen bijlafslag d) Een vuurstenen spits
130734	206.000/372.740	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Middeleeuwen	a) Vuurstenen afslagen, klingen en een kern b) Handgevormd aardewerk
130735	205.750/372.930	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Midden neolithicum tot late ijzertijd	a) Een vuurstenen afslag b) Handgevormd aardewerk
130736	205.960/372.960	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Middeleeuwen	a) Een vuurstenen afslagkern b) Handgevormd aardewerk
130737	205.710/372.810	Laat paleolithicum tot laat neolithicum	Een vuurstenen kling en afslagkern
130738	205.750/372.720	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Middeleeuwen	a) Een vuurstenen afslag b) Handgevormd aardewerk
130739	205.830/372.740	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Vroege middeleeuwen	a) Een vuurstenen afslag en kling b) Handgevormd aardewerk
130740	205.840/372.700	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Romeinse tijd c) Vroege middeleeuwen	a) Vuurstenen afslagen b) Handgevormd aardewerk c) Handgevormd aardewerk
130741	205.720/372.620	Vroege middeleeuwen	Handgevormd aardewerk
130742	206.250/373.200	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Midden neolithicum tot late ijzertijd c) Midden neolithicum tot middeleeuwen	a) Vuurstenen afslagen b) Handgevormd aardewerk c) Ondetermineerbaar aardewerk
130743	206.140/373.060	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Midden neolithicum tot late ijzertijd c) Middeleeuwen tot nieuwe tijd	a) Vuurstenen klingen en een afslag b) Handgevormd aardewerk c) Gedraaid aardewerk
130744	205.800/372.690	a) Laat paleolithicum tot laat neolithicum b) Midden neolithicum tot late ijzertijd c) Midden neolithicum tot middeleeuwen d) Middeleeuwen	a) Een vuurstenen afslag b) Handgevormd aardewerk c) Handgevormd aardewerk d) Handgevormd aardewerk

130745	206.270/373.130	Laat paleolithicum tot laat neolithicum	Een vuurstenen afslag en kling
130746	205.790/372.800	a) Romeinse tijd tot vroeg middeleeuwen b) Vroege middeleeuwen	a) Handgevormd aardewerk b) Handgevormd aardewerk
215005	205.670/373.700	a) Mesolithicum b) Midden neolithicum	a) Een vuurstenen klingkern b) Vuurstenen schrabbers, afslagen, klingen en een schrabberboor

Onderdeel van het archeologisch erfgoed binnen de voormalige gemeente Baarlo is de Romeinse hoofdweg tussen Tongeren en Cuijk. Het juiste tracé van deze weg is ter hoogte van Baarlo niet bekend. Verwacht wordt dat deze op hogere gronden, westelijk van de huidige Napoleonsbaan heeft gelopen.

2.4 Informatie amateurarcheologen

ArcheoPro heeft contact opgenomen met de heren P. Schinck, H. Mertens, J. Wijnhoven en H. Görtz, historici en amateur-archeologen van de Stichting Historische Werkgroep de Borch uit Baarlo. Zij zijn bekend met het kasteel de Berckt en het omliggende gebied maar hebben hier, met uitzondering van een intact stenen neolithisch bijl, nooit zelf archeologische vondsten gedaan. Deze bijl is door de heer Mertens gevonden op een weiland naast zijn woning op het lager gelegen rivierterras langs de Maas (RD-coördinaten bij benadering 2055xx/3726xx). De vondst is mogelijk echter uit een verstoorde context afkomstig en is wellicht tezamen met puinfragmenten e.d. van elders aangevoerd. Overige historische gegevens afkomstig van voornoemde personen zijn daar waar relevant integraal verwerkt in de rapportage. Ten behoeve van de historische beschrijving van het landgoed is tevens dankbaar gebruik gemaakt van een voorlopig manuscript van de heer P. Schinck, getiteld “Het casteel of adellijck huys de Berckt” met enkele bijbehorende illustraties.

Figuur 8: Kaart met Archis-gegevens met daarop een cirkel met een straal van één kilometer rond het plangebied die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

2.5 Historie

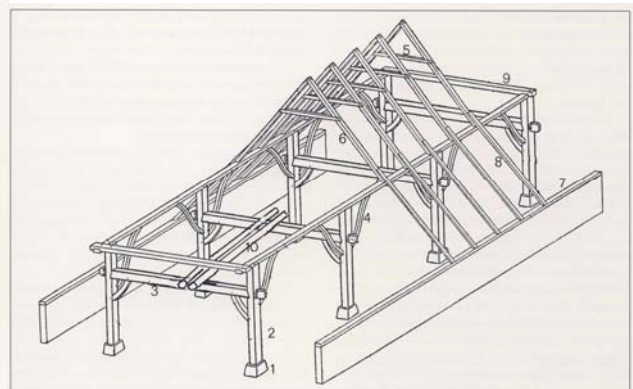
Het plangebied ligt in het noorden van het dorp Baarlo op de grens met Blerick. De oudste vermelding van Baarlo (Barlo) stamt uit 1219 (Renes, 1999).

Voor een (ridderlijk) kasteel voldoet “kasteel de Berckt” niet aan de daarvoor geldende criteria. Een kasteel wordt omschreven als een defensief, middeleeuws gebouw van feodale adel waarin verdedigbaarheid en bewoonbaarheid worden gecombineerd. Kasteel de Berckt is derhalve geen kasteel maar eerder een (adellijk) herenhuis of landgoed. De grachten hebben nooit een verdedigingsfunctie gehad; dat was vanaf de 15^e eeuw ook niet meer nodig. Er ontstaan vestigingen en versterkte woningen van de adel worden landhuizen. In 1753 is nog wel getracht om de Berckt als een riddermatig huis erkend te krijgen. Dit werd echter door de Pruisisch-Gelderse overheid afgewezen.

Figuur 9: Het huidige poortgebouw

De oorsprong van de Berckt is nog niet geheel duidelijk maar gaat mogelijk terug tot de 13^e eeuw. De Berckt is ontstaan als een grote, vrijstaande en mogelijk omgrachte boerderij, een (leen)hof (Renes, 1999; Schinck, 2007; Hupperetz e.a., 2005). De middeleeuwse hof de Berckt is een kamphoeve, gekenmerkt door een niet al te groot omliggend, gesloten landbouwgebied. De oudst bekende pachters/bewoners staan genoemd in een cijnsrol uit 1406. De oudste bekende bezitter, Segerus van Baerle, wordt genoemd in 1321 (Schinck, in voorbereiding). Het is daarmee één van de oudste hoven van Baarlo. De hof Berckt wordt voor het laatst in 1484 genoemd. Rond 1500 komt de adellijke familie van Eyll wonen op de Berckt en is deze hof gesplitst in een Grote Berckt (de latere Frideshof) en een Kleine Berckt

Figuur 10: Tekening (L) en constructiewijze (R) van een hallenhuis

(de latere Douvenhof). Deze vormden ook na de splitsing nog een samenhangend boerderijcomplex. Volgens Schinck stond de Grote Berckt oorspronkelijk centraal op de huidige binnenplaats. Het huidige poortgebouw (figuur 9) dateert uit de 18^e eeuw en is derhalve van aanmerkelijk latere datum. De Kleine Berckt lag volgens hem op de plek waar

nu het noordelijke hoofdgebouw staat. Bij de verbouw in 1699 van de boerenhof tot een landhuis is de hoeve de Kleine Berckt of Douvenhof verplaatst naar de plek waar nu de hoeve Bongers ligt, zuidelijk van het poortgebouw en buiten het plangebied. De oudste schriftelijke bron van de Douvenhof dateert uit 1530 (Schinck, 2007). De Grote Berckt is verplaatst naar de huidige tuin oostelijk van het kasteelgebouw en heette later Pottenhof of Frideshof. Deze boerderij bestaat niet meer.

Het adellijke landhuis gaat derhalve niet verder terug dan eind 17^e eeuw of begin 18^e eeuw. Daarvoor stonden er waarschijnlijk voor deze contreien typische zogenaamde hallenhuizen met bijhorende schuren. Dit zijn vakwerkhuisen met houten gebinten die gefundeerd zijn op stenen poeren in de grond (zie figuur 10). Vanaf de 18^e eeuw werden de zijanten en gevels ook in baksteen uitgevoerd waarbij echter de traditionele gebintenconstructie gehandhaafd zijn.

Het huidige U-vormige complex rond een rechthoekige binnenplaats (figuur 11) met omliggende grachten is grotendeels in de

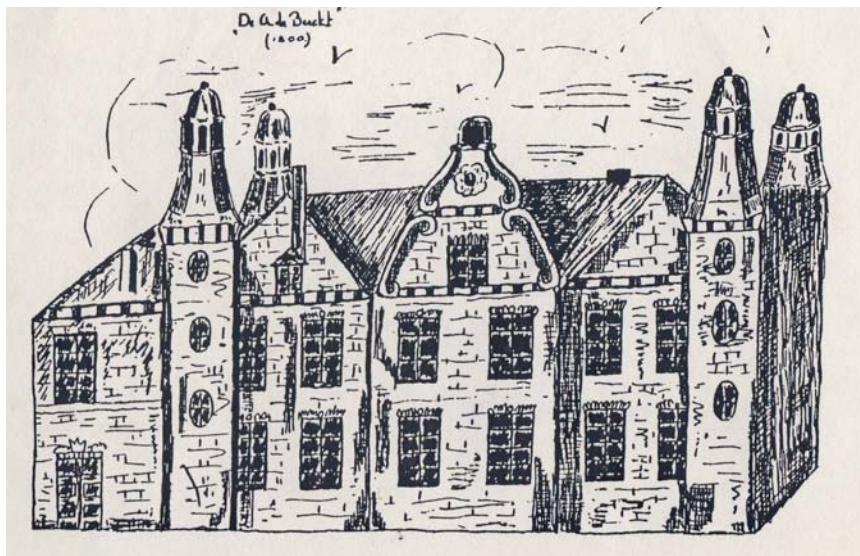
Figuur 11: De binnenplaats van kasteel de Berckt

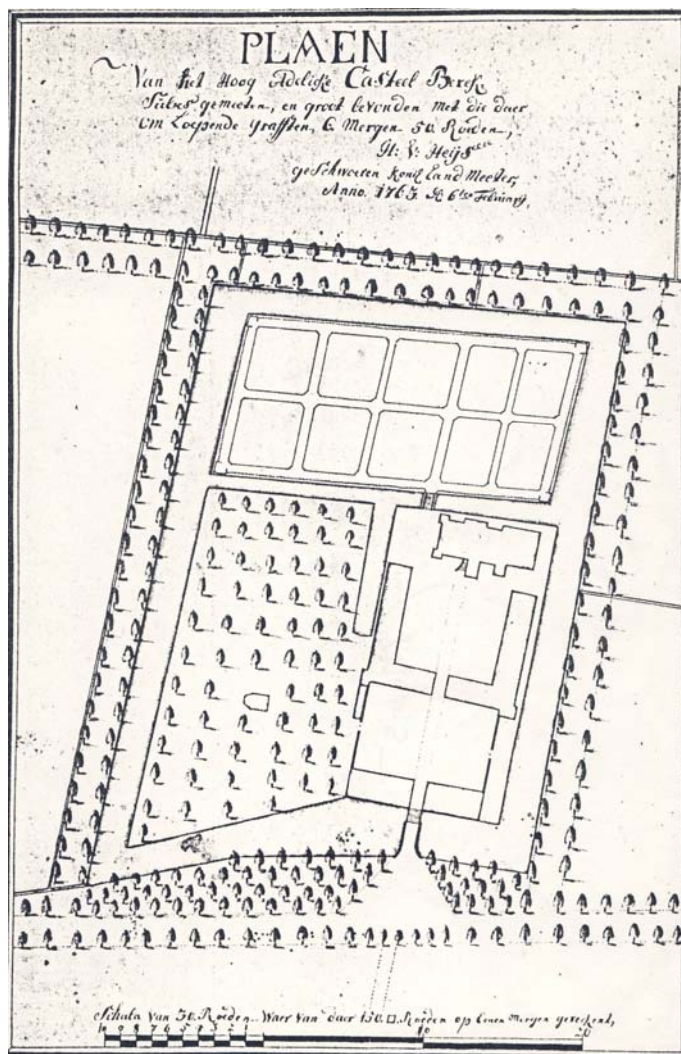
Figuur 12: De gevel van het hoofdgebouw van kasteel de Berckt

18^e eeuw gebouwd. Een uit 1765 daterende plattegrond (figuur 14) toont het met grachten en lanen omzoomde rechthoekige kasteelterrein en bijbehorende tuinen. Het hoofdgebouw met kleine hoektorens stond op dat moment nog los van de bijgebouwen. Er bestonden op dat moment nog twee binnenplaatsen, onderling gescheiden door een gebouw dat parallel stond aan het poortgebouw en het hoofdgebouw. Vrijwel centraal in de westelijke tuin met bomen stond een klein, losstaand gebouw. Functie en aard hiervan zijn onbekend.

Figuur 13 toont hoe het landhuis er vermoedelijk in het begin van de 18^e eeuw heeft uitgezien.

Figuur 13: het hoofdgebouw van kasteel de Berckt voor de nieuwbouw in 1840 (uit: Baarllose sprokkelingen nr. 4)

Figuur 14: Plattegrond uit 1765 van kasteel de Berckt.

Het poortgebouw gaf via een rondboogpoort toegang tot een brug over de gracht. Het hoofdgebouw is tussen 1838 en 1840 door baron van Scherpenzeel-Heusch verbouwd in een neoclassicistische stijl met een gevel in zogenaamde italianiserende stijl (figuur 12). Vanaf 1901 is het landhuis vervolgens in het bezit gekomen van vier kloosterorden en zijn verdere verbouwingen doorgevoerd om het als klooster in te richten. Zo is begin 20^e eeuw een kloosterkapel gebouwd in de zijvleugel. De zusters Karmelietessen (1901-1920) richtten binnen de tuin langs de noordoostelijke ommuring een klein kerkhof in genaamd "le bocage des elus" (het bosje van de uitverkorenen). In de zuidoosthoek van het kasteelterrein staat nog een aantal garageboxen die door de paters van het Allerheiligste Sacrament (1931-2001) na 1936 zijn gebouwd. In de zuidwesthoek van de voormalige tuin staat een grotendeels uit hout opgetrokken schuur (figuur 17). Deze dateert eveneens van na 1936 en heeft

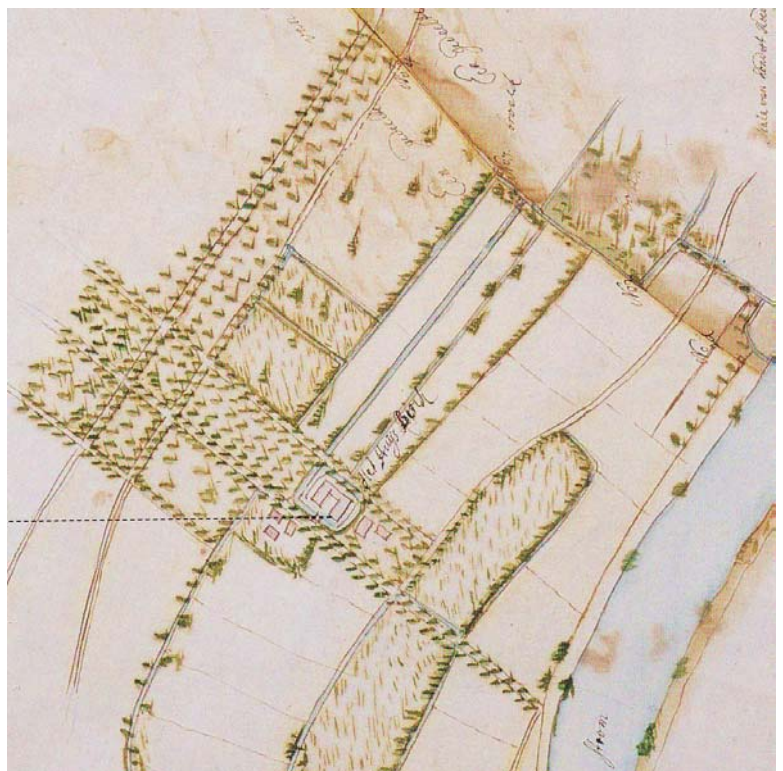
gefungeerd als timmerwerkplaats van broeder Franciscus (mond. med. J. Wijnhoven). In 1995 is de Berckt verkocht aan de familie Nagels die er een groepshotel van maakte. De tuin aan de westzijde is tegenwoordig deels bedrijfsmatig in gebruik voor onder andere het versnipperen van hout en de opslag van bouwmaterialen en deels als (dieren)park (zie figuur 15). Het voormalige kerkhof van de Karmalitessen is geruimd. Direct ten noorden van de tuinmuur ligt een kleine, stenen schuur met zadeldak die in het begin van de 20^e eeuw is gebouwd (figuur 18). Daarnaast wordt ten tijde van het onderzoek een nieuwe “kasteelboerderij” gebouwd die een recreatieve functie krijgt binnen het huidige gebruik van het kasteelterrein. Het terreindeel oostelijk van deze nieuwe kasteelboerderij wordt tegenwoordig gebruikt voor de opslag van bouw materiaal.

Figuur 15: De voormalige oostelijke kasteeltuin; tegenwoordig opslag en dierenparkje

Het terrein noordelijk van de kasteelboerderij is in gebruik als sportveld en wordt begrensd door een gegraven waterpartij. Westelijk van het sportterrein ligt de aarden wal, parallel aan een gracht met naastgelegen laan. Het historische lanenstelsel is nog goed intact. De lanen (figuur 19) liggen hoger dan het omliggende terrein. Over het westelijk deel van het plangebied stroomt de Berckterbeek. Deze draineert de oude Maasgeul.

De oudste beschikbare kaart van het plangebied en omgeving is gemaakt door Adam Blum en dateert uit 1752 (figuur 16). Wat opvalt is de veel nauwere omgrachting en het ontbreken van het poortgebouw terwijl dit gebouw op de eerder getoonde plattegrond uit 1765 wel staat aangegeven. Er dient rekening mee te worden gehouden dat deze kaart minder nauwkeurig is. De drie gebouwen ten zuiden van het kasteelterrein behoren tot de eerder genoemde en nog bestaande hoeve Bongershof. In de tuin, ten oosten van het huis, staan eveneens twee gebouwen aangegeven. Deze vormen de voormalige in 1699 hier heen verplaatste hoeve Grote Berckt.

Figuur 16: Uitsnede uit kaart van Adam Blum uit 1752.

Figuur 17: De in de zuidwesthoek van de voormalige tuin gelegen grotendeels uit hout opgetrokken schuur. Deze dateert van na 1936 en heeft gefungeerd als timmerwerkplaats van broeder Franciscus.

Figuur 18: De direct ten noorden van de tuinmuur gelegen kasteelboerderij met zadeldak die aan het begin van de 20^e eeuw is gebouwd.

Kasteel de Berckt wordt omgeven door een rechthoekige lanenstelsel dat zich in oostelijke maar vooral westelijke richting uitstrekt. Het plangebied westelijk van het kasteelterrein is op deze kaart nog volledig onbebouwd.

Figuur 19: Delen van het lanenstelsel rondom kasteel de Berckt

De Tranchotkaart (figuur 20) uit 1805 laat zien dat het plangebied in die tijd de “Berckt-bend” genoemd werd. Het toponiem “bend” of “beemd” wijst op een laaggelegen vochtig hooi- of weiland. Het kasteelgebouw is op deze kaart aangegeven als een losliggend hoofdgebouw, een centraal gelegen gebouw met twee zijvleugels en het poortgebouw. Deze weergave inclusief het kleine gebouw in de westelijke tuin komt sterk overeen met de weergave op de plattegrond uit 1765. Oostelijk van het kasteelgebouw is een tweetal bij elkaar behorende gebouwen weergegeven. Deze zijn

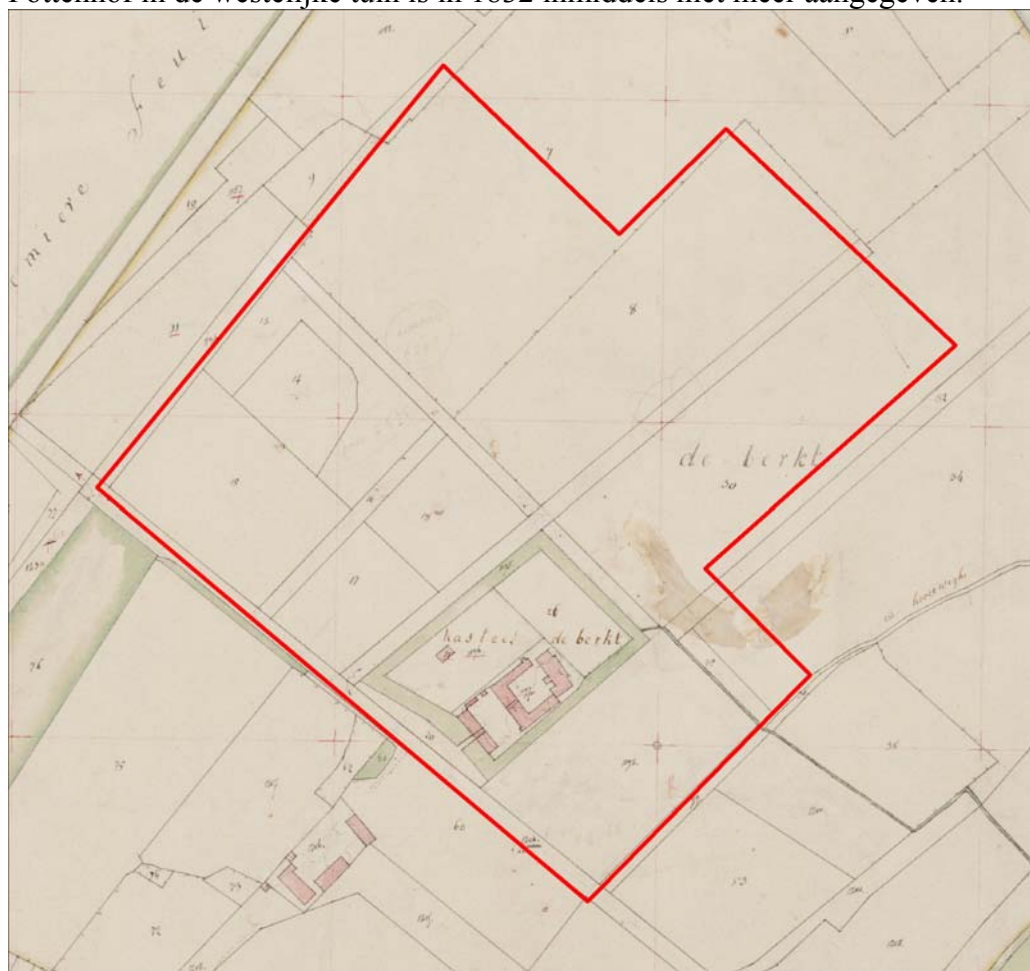
Figuur 20: Uitsnede uit de Tranchotkaart van 1805.

aangeduid met de naam “Pottenhof”. Deze aanduiding bewijst dat er in de tuin van kasteel de Berckt vroeger een hof (boerderij) heeft gelegen die, uitgaande van de weergave op de kaart van Blum, dateert van voor 1752. Volgens Schinck (in voorbereiding) is de Pottenhof de rond 1700 verplaatste hoeve Grote Berckt. Rondom deze boerderij lagen een weiland en een boomgaard. Het overige deel van het plangebied was destijds onbebouwd en in gebruik als grasland, bos of akker. De rechthoekige lanenstructuur is goed herkenbaar. Opvallend is een klein, bijna vierkantig, bebost stukje grond midden in het weiland in de zuidwesthoek van het plangebied. Mogelijk is dit het laagst gelegen, moerassige deel van het terrein dat op dat moment nog niet in cultuur was genomen vanwege de natte bodemgesteldheid. Zuidelijk van het plangebied is een langgerekte kuil aangegeven waaruit turf is gestoken..

De kadasterkaart uit 1832 toont dat het plangebied bestaat uit diverse percelen, allemaal in eigendom van Baron J.L. Van Scherpenzeel. Onderstaande tabel geeft het type bodemgebruik per perceel weer.

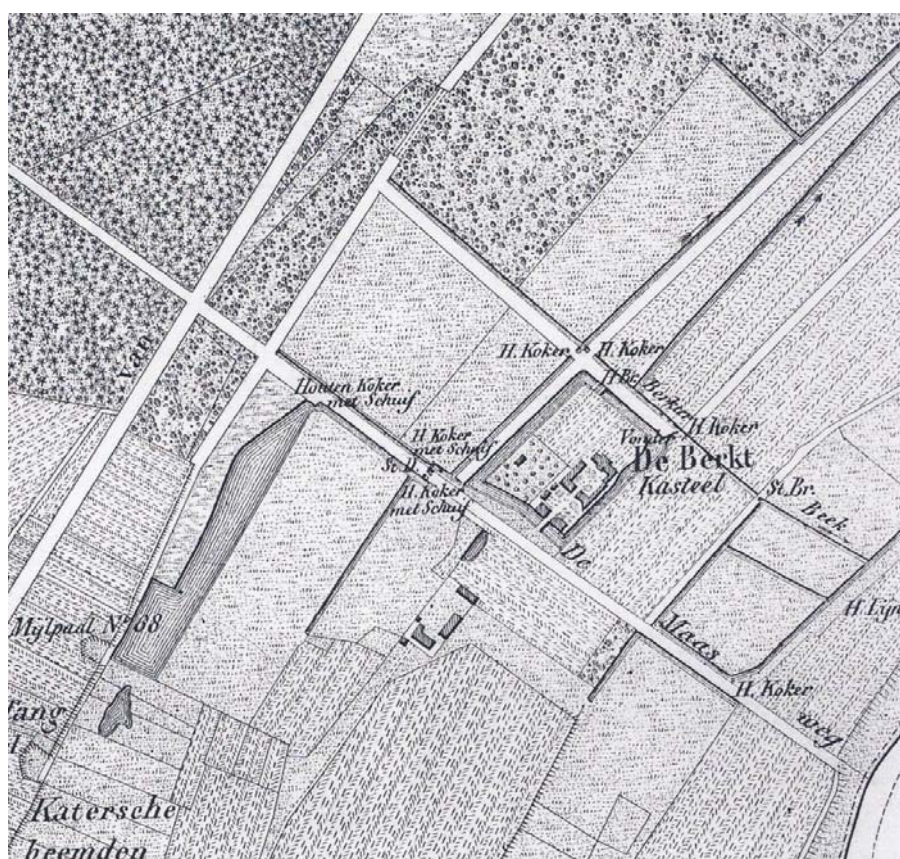
Perceel	Gebruik
7	Bos
8	Bos
13	Hooiland
14	Hakhout
15	Hooiland
16	Weiland
17	Hooiland
18	Hooiland
20	Weiland
22	Gebouw
26	Tuin
30	Hooiland
32	Weiland
34	Bouwland

De percelen 1195, 1196, 1197, 1198 en 1204 staan niet in de aanwijzende tafels. Deze vormden de locatie van het toenmalige kasteel met de bijbehorende gracht en de laan. De Pottenhof in de westelijke tuin is in 1832 inmiddels niet meer aangegeven.

Figuur 21: Uitsnede uit de kadastrale kaart uit 1832

De Rivierenkaart uit 1850 (figuur 22), geeft een zeer gedetailleerd beeld van het plangebied. Het kasteel zelf wordt hierop nog altijd gekenmerkt door twee binnenplaatsen, van elkaar gescheiden door een centrale, oost-west georiënteerde vleugel die de twee zijvleugel verbindt. Het poortgebouw lijkt uit twee afzonderlijke eenheden te bestaan. Opvallend is ook de aanduiding van houten kokers, al dan niet met schuif op diverse locaties. Deze getuigen van een regulering van het oppervlaktewater rondom het kasteelterrein. De grachten werden destijds gevoed met water uit de

Figuur 22: Uitsnede van de Rivierenkaart uit 1850

Berkterbeek. Oorspronkelijk liep deze beek over het kasteelterrein langs de noordelijke muur, onder de oostelijke muur door richting de Maas. Doordat de beek in de 20^e eeuw in noordelijke richting is verlegd, staat deze tegenwoordig op het kasteelterrein droog (figuur 23). De grachten worden nu gevoed met grondwater dat wordt opgepompt. Ten noordwesten van het plangebied loopt de Napoleonsbaan (de huidige N273). Deze bovenregionale verbindingsweg is tussen 1805 en 1826 in opdracht van keizer Napoleon aangelegd en heette destijds Kiezelweg der 1^e Klasse.

Figuur 23: Droge loop van de Berckterbeek die voorheen over het kasteelterrein stroomde.

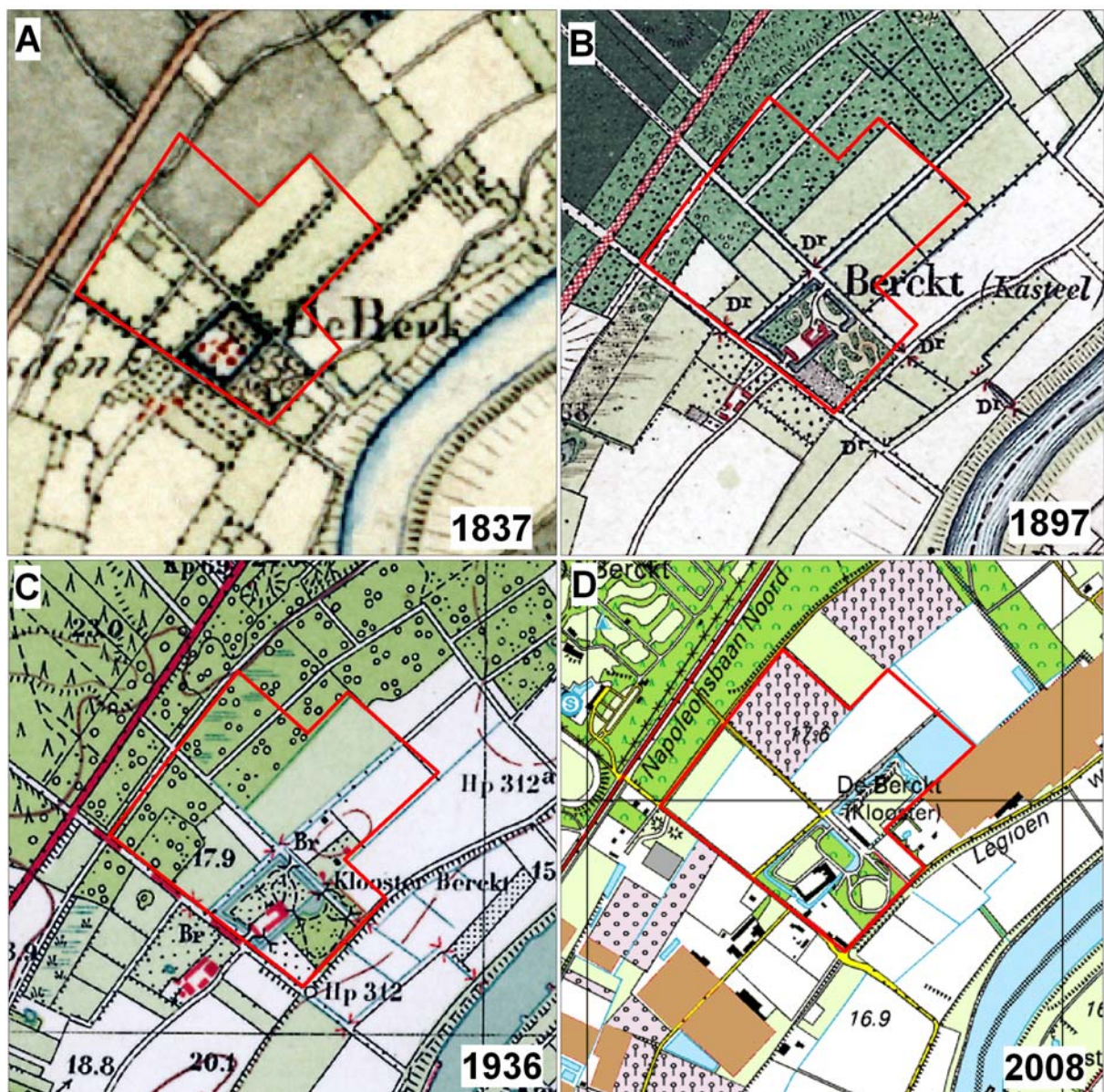
Figuur 24 toont achtereenvolgens topografische kaarten van het onderzoeksgebied uit 1837, 1897, 1936 en 2008. Op deze kaarten is te zien dat gedurende de afgelopen tweehonderd jaar geleidelijk aan van grasland en bos naar akkerbouw en tuinbouw is overgegaan.

In 1837 was alleen de noord-west punt van het plangebied (huidige boomgaard) bebost, de rest bestond uit gras- of hooilanden en het kasteel met tuinen er omheen.

In 1897 is het bos in het westelijke deel van het plangebied uitgebreid maar is verder niet veel veranderd. Opvallend is een akkerperceel midden in de beemd. Op het kasteelterrein zelf is in 1897 nog altijd het centrale gebouw dat de twee zijvleugels verbindt, aanwezig. Het poortgebouw ligt op dat moment nog altijd geïsoleerd doordat de zuidoostelijke zijvleugel nog niet is gerealiseerd.

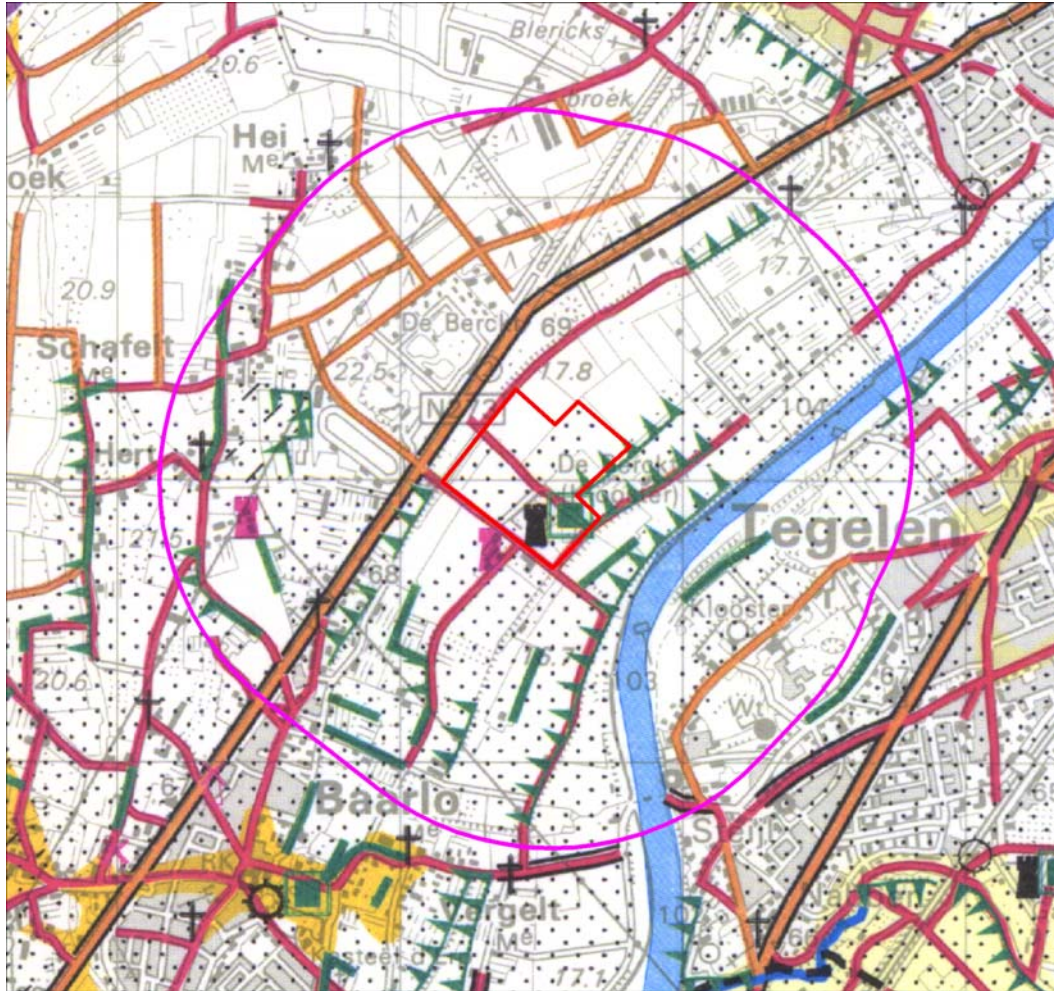
In 1936 is het akkerareaal toegenomen. Het gebouw dat vroeger centraal op de huidige binnenplaats stond is dan verdwenen. De gracht is in de noordoosthoek vergroot tot een vijver. De eerder genoemde schuur annex timmerwerkplaats en de garageboxen waren in 1936 nog niet gerealiseerd.

In 2008 zijn de meeste percelen omgevormd tot akker en boomgaard.

Figuur 24: Uitsneden uit de topografische kaarten uit achtereenvolgens 1837, 1897, 1936 en 2008.

Volgens de kaart van Renes (figuur 25) dateren de wegen in en direct rondom het plangebied van voor 1806 en is het gebied grotendeels pas tussen 1808 en 1840 in cultuur genomen. De Berckt zelf staat net als de hoeve Bongers, als een kasteel of omgracht huis aangeduid. In het onderzoeksgebied bevinden zich diverse oude akkergrenzen die nog hekenbaar zijn als steilranden of houtwallen.

Figuur 25: Uitsnede uit de kaart met historische landschapselementen (naar Renes, 1999).

2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Specifieke ligging

plangebied ligt grotendeels in een oude laatglaciale stroomgeul van de Maas. Slechts het meest westelijke deel ligt relatief hoog op het restant van een dalvlakteterras. Het omgrachte kasteelterrein met gebouwen en tuinen, ligt op de overgang van het terras naar de oude stroomgeul. Dit geldt ook voor de oostelijke rand van het sportveld en van de ten noorden hiervan gelegen akker. De westelijke randzone van het plangebied is mogelijk opgehoogd.

Verwachte perioden (datering)

Op basis van de bekende gegevens omtrent archeologische waarden, de landschappelijke situering en de bodemkundige en historisch-geografische gegevens van het gebied moet worden geconcludeerd dat voor het plangebied een deels hoge, deels middelhoge en deels lage archeologische verwachting geldt voor archeologische (nederzettings)resten uit alle perioden, daterend vanaf het laat-paleolithicum tot en met de nieuwe tijd (zie figuur 8). De hoge verwachting geldt in principe voor het gehele, relatief hooggelegen oostelijk deel van het plangebied (kasteeltuin en perceel met de opslag van bouw materiaal oostelijk van de in aanbouw zijnde kasteelboerderij). De bodem van de oostelijke kasteeltuin is echter (waarschijnlijk) plaatselijk verstoord door vroegere graafwerkzaamheden, waardoor de verwachting hier vooralsnog kan worden teruggebracht naar laag c.q. middelhoog met betrekking tot de perioden laat-paleolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Voor de volle en de late middeleeuwen en de nieuwe tijd geldt hier echter gedeeltelijk een hoge verwachting daar waar de vroegere hoeve Grote Berckt (Pottenhof) heeft gestaan, die pas tussen 1805 en 1832 is afgebroken.

De huidige binnenplaats van het gebouwencomplex heeft zondermeer een hoge verwachting met betrekking tot de volle en de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Dit geldt eveneens voor het westelijke en noordelijke deel van het terrein binnen de grachten als zijnde de randzone van de (post) middeleeuwse hoeve de Berckt.

Voor de vrij laaggelegen agrarische terreindelen in de vroegere Maasgeul geldt een lage verwachting voor nederzettingsresten uit alle perioden. Hier kunnen wel altijd bijzondere datasets (off-site verschijnselen) voorkomen zoals deposities, ontginningsstructuren, paden en bruggen, afvaldumps, resten van jacht- en visvangstactiviteiten en dergelijke.

Voor de uiterst westelijke randzone van het plangebied geldt vooralsnog een middelhoge verwachting voor het laat-paleolithicum, het mesolithicum, de ijzertijd, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Een middelhoge verwachting met betrekking tot de perioden laat-paleolithicum tot en met ijzertijd geldt tenslotte ook voor een randzone van het sportveld en de aangrenzende akker, direct langs de rand van het aangrenzende Maasterras waar zich een vindplaats van prehistorisch vuursteenmateriaal en aardewerk bevindt.

Complextypen

Door de gedeeltelijke ligging van het plangebied in een laaggelegen, oude stroomgeul, is de kans op resten van nederzettingen of grafvelden uit het neolithicum, de bronstijd, de ijzertijd, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd hier klein. Wel kunnen aan de westelijke rand van deze geul op de overgang naar het aangrenzende dekzandgebied resten van (jacht) kampjes uit de steentijd (paleo- en mesolithicum) aanwezig zijn evenals resten van specifiek aan water gebonden activiteiten. Op basis van de aangetroffen resten houtskool, slakken en ijzeroer geldt voor de westelijke randzone een bijzondere verwachting met betrekking tot ijzersmeltovens, bakstenovens, pottenbakkersovens en/of houtskoolovens. Op de centrale binnenplaats en in de omliggende kasteeltuinen kunnen nog funderingsresten en spoorvullingen uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd van de vroegere boerderijen Kleine

en Grote Berckt en overige gebouwen aanwezig zijn. Bijzondere complexen zijn hier erfstructuren, afvaldumps, gedempte grachten en sloten en water- en beerputten. Op het terreindeel oostelijk van de in aanbouw zijnde “kasteelboerderij” kunnen (nederzettings)resten uit alle perioden aanwezig zijn.

In de oostelijke randzone van het sportveld en de aanliggende akker aan de voet van het Maasterras, kunnen aan een nederzetting gerelateerde randverschijnselen zoals afvaldumps en aan water gerelateerde complexen aangetroffen worden.

Een bijzonder archeologisch/historisch-geografisch complex wordt verder gevormd door de opgehoogde lanen.

Uiterlijke kenmerken

Nederzettingsresten uit alle perioden zullen binnen het plangebied uit vondststrooiingen bestaan en/of uit opgevulde spoorvullingen onder de bouwvoor. Ter plaatse van de vroegere boerderijen Kleine en Grote Berckt worden vooral funderingsresten en spoorvullingen van diverse aard verwacht.

Mogelijke verstoringen

Door het gebruik als (moes)tuin, akker, het planten en rooien van bomen, de aanleg van grachten en vijvers en de bebouwing op en rond het kasteelterrein, kan plaatselijk aanzienlijke bodemverstoring zijn opgetreden. Dit geldt in het bijzonder voor de oostelijke kasteeltuin met dierenpakje en het geëgaliseerde sportveld.

3 Conclusies en aanbevelingen (selectieadvies)

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een deels hoge, deels middelhoge en deels lage verwachting voor wat betreft de aanwezigheid van archeologische resten daterend vanaf het laat-paleolithicum tot en met de nieuwe tijd.

Het huidige “kasteel de Berckt” heeft nooit een verdedigingsfunctie gekend. Het was oorspronkelijk een middeleeuwse (omgrachte) boerderij (leenhof) die rond 1500 is gesplitst in twee aparte hoven, de Kleine en de Grote Berckt genaamd. De Grote Berckt lag op de plaats van de huidige binnenplaats. Beide waren waarschijnlijk zogenaamde hallenboerderijen. In 1699 zijn deze beide hoven verplaatst en is ter plaatse het adellijk landhuis gebouwd. De Grote Berckt is naar het oosten verplaatst en bevond zich tot begin 19^e eeuw in de huidige tuin van het kasteel. De Kleine Berckt is verplaatst naar waar nu de hoeve Bongers ligt, zuidelijk van het huidige poortgebouw buiten het plangebied. Het huidige poortgebouw van kasteel de Berckt dateert uit de 18^e eeuw. Ter plaatse van de huidige binnenplaats stond nog tot na 1897 een deel van het adellijk landhuis dat de beide zijvleugels verbond.

Ter plaatse van de westelijke randzone van het plangebied kunnen restanten van (jacht)kampementen uit de steentijd en/of ovens voorkomen.

Langs de terrasrand ter hoogte van het sportveld en de aanliggende akker kunnen randcomplexen zoals afvaldumps en resten van aan water gerelateerde activiteiten behorend bij een eventuele prehistorische nederzetting op het aangrenzende terras voorkomen.

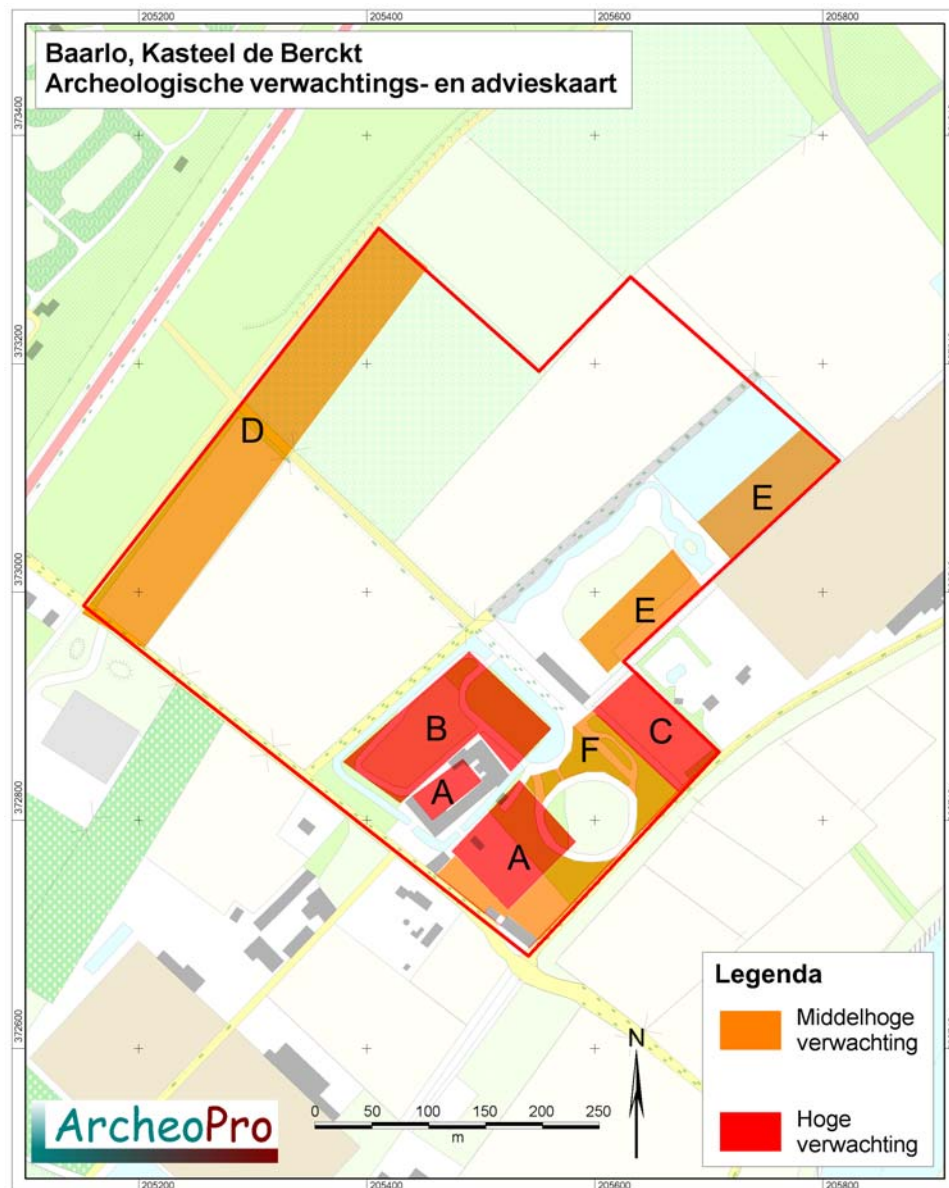
Op het hoger gelegen oostelijke terreindeel worden resten van nederzettingen en bijbehorende verschijnselen uit alle periode verwacht. Binnen het kasteelterrein is de behoudenswaardigheid van resten uit het laat-paleolithicum tot en met vroege middeleeuwen door (post)middeleeuwse bodemverstoring mogelijk sterk aangetast.

Aanbevolen wordt om ingeval van bodemverstorende activiteiten op die delen van het plangebied waarvoor een middelhoge of hoge verwachting geldt, een archeologisch vooronderzoek uit voeren in de vorm van een (verkennend/karterend) booronderzoek, proefsleuven en/of een geofysisch onderzoek. Met name voor het (kosten)efficiënt opsporen van ovenresten, grachten of muurresten kan de toepassing van geofysisch onderzoeksmethoden uitkomst bieden.

Voorafgaand aan eventueel vervolgonderzoek dient een plan van aanpak c.q. programma van eisen te worden opgesteld door een daartoe erkend bureau. Vervolgens dient dit te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag.

Indien vooronderzoek niet mogelijk is kan eventueel worden gekozen voor een archeologische begeleiding tijdens de uit te voeren grondwerkzaamheden. Ook hiervoor geldt dat hieraan voorafgaande een programma van eisen dient te worden opgesteld dat moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag.

Met betrekking tot de overige delen van het plangebied is vooralsnog geen veldonderzoek noodzakelijk tenzij de resultaten van de te onderzoeken deelgebieden daar alsnog aanleiding toe geven.

Figuur 26: Archeologische verwachtings- en advieskaart

Figuur 26 geeft een overzicht van de terreindelen met een middelhoge en hoge archeologische verwachting. Tevens wordt voor elk van deze terreinen een onderzoeksadvies gegeven.

A	- Hoge verwachting, volle en late middeleeuwen en nieuwe tijd - Boerderij met erf, deel van het adellijk huis - Proefsleuven onderzoek
B	- Hoge verwachting, volle en late middeleeuwen en nieuwe tijd - Randzone boerderij met erf, onbekend gebouw - Booronderzoek en indien mogelijk geofysisch onderzoek met gerichte controle-boringen
C	- Hoge verwachting, alle perioden - Nederzettingen - Booronderzoek
D	- Middelhoge verwachting, laat-paleolithicum en mesolithicum, ijzertijd, Romeinse tijd, middeleeuwen en nieuwe tijd - (Jacht)kampementen, ovens - Booronderzoek en indien mogelijk geofysisch onderzoek met gerichte controle-boringen
E	- Middelhoge verwachting, laat-paleolithicum tot en met middeleeuwen - Randzone eventuele nederzetting op aanliggend terras - Booronderzoek
F	- Middelhoge verwachting, laat-paleolithicum tot en met nieuwe tijd - Nederzetting op terras. Mogelijk verstoord - Booronderzoek

Dit advies is een archeologisch selectieadvies en heeft geen betrekking op de historisch-landschapelijke en bouwhistorische waarde van het plangebied. Het uiteindelijke besluit en dus ook de verplichting tot uitvoeren van dit selectieadvies ligt bij het bevoegde gezag, de gemeente Maasbree.

Verklarende woordenlijst:

BP: Before Present

GPS: Global Positioning System

IVO: Inventariserend VeldOnderzoek

NAP: Nieuw Amsterdams Peil.

RACM: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.

SIKB: Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Archeologische tijdschaal

Periode	Datering	
Midden- en Laat Paleolithicum (oude steentijd)	250.000	- 9000
Mesolithicum (midden steentijd)	9000	- 4500
Neolithicum (nieuwe steentijd)	4500	- 2100
Bronstijd	2000	- 800
Ijzertijd	800	- 12 v. chr
Romeinse tijd	12 v chr	- 500 n. chr.
Vroege middeleeuwen	500	- 1000
Volle middeleeuwen	1000	- 1250
Late middeleeuwen	1250	- 1500
Nieuwe tijd	1500	- heden

Bronnen

Grote historische Provincie Atlas van Nederland; deel 4 Zuid-Nederland 1838-1857 1:50.000.
Topografische dienst Wolters Noordhoff Groningen 1990

Grote historische topografische Provincie Atlas Limburg; 1894-1926 1:25.000. Nieuwland
Tilburg 2006

Grote topografische atlas van Nederland 1:50.000 Deel 4 Zuid-Nederland. Topografische
dienst. Wolters Noordhoff Groningen 1997

Kadastrale minuut 1830 met aanwijzende tafels, (www.watwaswaar.nl)

Kadaster Topografische Dienst, Top25Raster, Top10Vector, GBKN kaarten, Emmen 2008

Luchtfoto, <http://maps.google.nl>

Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten, IKAW 2 (Indicatieve kaart
Archeologische Waarden), Amersfoort.

Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten, AMK (Archeologische
monumentenkaart), Amersfoort.

Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten, ARCHIS II (Archeologisch
Informatie Systeem), <http://archis2.archis.nl/>

Rijkswaterstaat, Servicedesk Data, AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), Delft.

Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Stichting voor Bodemkartering: Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, Staring Centrum, Wageningen, 1989

Stichting voor Bodemkartering, Geologische kaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Tranchot en v. Muffling, Kartenaufnahme der Rheinlande 1803-1820

Twaalf provinciën 2007. Atlas van topografische kaarten. Nederland 1955-1965. Uitgeverij twaalf provinciën. Landsmeer.

Literatuur

Coelen, P. van der (red.) 2001; De gouden eeuw van Gelre. Kunst en cultuur in het oude hertogdom

Es. Van W.A., Sarfatij, H. & P.J. Woltering (red.) 1988. Archeologie in Nederland; De rijkdom van het bodemarchief. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek. Amersfoort.

Heunks, E.; 2000; Project Zandmaas, deelgebied Venlo, Hout-Blerick; een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI); RAAP-rapport 458

Historische werkgroep De Borch, 1982; Het landgoed de Berckt. Baarlse sprokkelingen nr. 4

Houben, P. 1985; Van Barle tot Baarlo. Monumenten uit een rijk verleden

Hupperetz, W., B. Olde Meierink en R. Rommes (red.) 2005; Kastelen in Limburg. Burchten en landhuizen (1000-1800)

Kuiper, M. 2006/2007. Atlas van topografische kaarten Nederland, 1955-1965. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Raemaekers, D.C.M. en E. Heunks; 1999; Zandmaas Baggerbestek 3, gemeente Tegelen; een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI-1); RAAP-rapport 431

Renes, J. Landschappen van Maas en Peel, Maastricht, 1999

Schinck, P.J.G. 2007; Goederen van naam te Baarlo: Deel 1. Baarlse Sprokkelingen 41. Stichting Historische werkgroep de Borch.

Schinck, P.J.G. (in voorbereiding); Het kasteel of adellijk huys de Berckt

Schröder, K. 1999; Het kastelenrijk.